

OLEMATTON KOKENEET - Muistitieto talteen

Täydennys Nylanderin säätöille 25.lokakuuta 2022 toimitettuun hakemukseen

Tässä aineistossa esitetään julkaisusuunnitelma (osa I) ja talousarvio (osa II) alkuperäisen hakemuksen täydennykseksi. Liitteenä (osa III) esitetään kysymyksiä haastattelijoiden ja haastateltavien tueksi. Liite 2 (osa IV) sisältää alkuperäisen hakemuksen tekstin.

I Julkaisusuunnitelma

Aineistoa kerätään Kansan Arkistoon talletettavaksi digitaalisessa (äänityksiä, videoita, tiedostoja) muodossa ja paperilla (tekstiä, kuvia). Kansan Arkisto huolehtii aineiston järjestämisestä ja saattamisesta tutkijoiden ja kiinnostuneiden saataville lainsäädännön säätämällä tavalla. Keruuhankkeesta laaditaan loppuraportti.

Veneoyn verkkosivuille <http://www.veneoy.fi> perustetaan keruuta varten oma sivustonsa, jossa raportoidaan keruun etenemisestä ja julkaistaan alustavia aineistoja kerääjien ja haastateltavien luvalla. Lähtökohtana on vuoden 2021 Olemattoman kokeneiden seminaarin sivu <http://www.veneoy.fi/olematon-2021> sekä sivulla jo olevat muistemat kuten

<http://www.veneoy.fi/AimoMoskovaan.html>

http://www.veneoy.fi/muisti-2023/gunnarsoderbacka_20221023.pdf

http://www.veneoy.fi/muisti-2023/straniushaastattelu_2018-2022.pdf.

Verkkosivuilla julkaistaan kuvia ja tekstejä tilan sallimissa rajoissa ja tekijöiden suostumuksella. Sen lisäksi verkkosivulle koetaan linkkejä ja luetteloita muualla julkaisuihin tai jo arkistoituihin aineistoihin.

Historiantutkija, kirjailija Pentti Stranius on valmistelemassa haastatteluihin perustuvaa Olemattoman kokeneiden kirjaa. Kirjassa on tarkoitus käyttää hankkeessa kerättäviä aineistoja haastateltavien kanssa erikseen sovitavalla tavalla.

Hankkeesta ja sen tuloksista julkaistaan artikkeleita siitä kiinnostuneissa tiedotusvälineissä. Tiedonantajan marraskuun 2022 numerossa on julkaistu Pentti Straniuksen kirjoittama Olemattomien kokeneiden hankkeen esittely.

II Talousarvio

Apurahaa haetaan keruun ja julkaisemisen kustannuksiin yhteensä tuhat euroa seuraavasti:

1. Haastattelumatkojen kustannukset (junalippuja, majoituskuluja): 500 euroa
2. Digitaaliaineistojen kustannukset: USB-tallennustilaa, videointikuluja: 200 euroa
3. Verkkosivun ylläpito ulkopuolisella palvelimella: 100 euroa
4. Loppuraportin julkaisu paperimuodossa ja kerättyjen aineistojen mahdolliset tulostukset arkistoa varten: 200 euroa

Apurahan vastaanottoa varten avataan erityinen pankkitili. Kirjanpito hoidetaan Veneoyn kautta.

III LIITE 1. Teemoja muistelun avuksi

Tässä muutamia kysymyksiä, jotta pääset kirjoituspuuhassa alkuun. Ne on tarkoitettu vain ohjeellisiksi, eivät rajoituksiksi - omat muistot, näkökulmat, teemat, aineistot ovat kaikkein tärkeimpiä.

(HENKILÖTIETOSI, jos haluat ilmoittaa)

Syntymävuosi,- paikka, vanhempasi ammatit, asuin- ja kotikunta vuonna 2023

Koulutus ja työura Suomessa ennen varsinaista opiskelua ulkomailla?

OPISKELU ja sen sisältö

Miksi, mistä ja milloin lähdit opiskelemaan Neuvostoliittoon tai Venäjälle? Muuhun ns. sosialistimaahan?

Minkä ikäinen olit lähtiessäsi opiskelemaan ulkomaille?

Milloin ja missä opiskelit? Kävitkö ns. valmistavan tiedekunnan ("podfakin"), kielikurssin tms. ja jäitkö samaan kaupunkiin?

Kuinka nopeasti/missä aikataulussa opit puhumaan ja kirjoittamaan venäjää suhtu sujuvasti?

Mitä alaa/ainetta opiskelit? Valitsiko opiskelualan jo Suomessa vai paikan päällä? podfakilla? Vaihdoitko opiskelualaa?

Mikä sai sinut lähtemään opiskelemaan (esim. politiikka, uskonto, sukusiteet, opiskelun ilmaisuus)?

Jos olit opiskelut Suomessa yliopistossa, niin miten opiskelukulttuuri erosi kotimaan opiskelukulttuurista? esim. tenttiminen ja arvosanat?

Millainen oli tavallinen "työpäivä", lukujärjestys opiskelupaikassasi?

Mikä opiskelussa oli hankalaa, mikä innostavaa? Miten politiikka näkyi opiskelussa? Häiritsivätkö/ miellyttivätkö poliittiset tai ideologiset oppiaineet?

Lopetitko opiskelun kesken ja jos, niin miksi?

ARKI ja sen ongelmat

Miten asuit opiskeluaajan? Millaisessa asuntolassa asuit (montako huonetoveria, asumisolot, keittomahdollisuudet, suihkut, pyykinpesu)?

Söitkö asuntolan tai oppilaitoksen ruokalassa, kahvilassa/ravintolassa vai teitkö ruuan itse? Millaisia ongelmia kohtasit?

Vuokrasitko asuntoa, asuitko muualla, "kommunalkassa" ns. pimeästi ?

Minkälainen yhteisö suomalaisista opiskelijoista omassa kaupungissasi muodostui?

Minkälaisia yhteyksiä sinulla oli neuvostoliittolaisten (muiden) opiskelijoiden ja paikallisten kanssa? Entä muiden ulkomaalaisten opiskelijoiden kanssa?

Syntyikö ystävyysuhteita tai romansseja, avioliittoja ja perheen perustamista, lapsia?

Miten politiikka näkyi ihmisten välisissä kanssakäymisissä? Häiritsikö vai auttoiko se ymmärtämään asioita, ihmisiä enemmän?

Millainen kansainvälinen opiskelijajoukko oli? Mitkä maat ja kansallisuudet olivat edustettuina?

Olitko tekemisissä maan puoluejohdon tms. opiskelija-ay-komsomol-aktivistien kanssa – ja törmäsitkö toisina-jattelijoihin tai epävirallisiin järjestöihin opiskeluvuosiinasi?

Osallistuitko paikallisiin juhliin, itsenäisyyspäiviin, illanviettoihin, vappu- tai vallankumouspäivän mielenosoituksiin?

Jouduitko tekemisiin (neuvosto) byrokratian kanssa - jos niin, miten?

Entä viranomaissuhteet? Oliko ongelmia miliisiin, (KGB:n, Stasin jne), oppilaitosten johdon kanssa?

Törmäsitkö rikollisuuteen, väkivaltaan - ja oliko alkoholi ongelma tuttavapiirissäsi? Itsemurhat, etniset ristiriidat?

Törmäsitkö keinotteluun, mustan pörssin kauppaan? Kävitkö itse tai kävivätkö opiskelijat kauppa keskenään tai muiden kanssa? Mitä tuotteita, esineitä myytiin? Salakuljetettiinko ns. kiellettyä kirjallisuutta tai muuta, millä tavoin ja kenelle? Mitä tavaroita tuotiin ystäville, myyntiin tai mitä itse veit tai vietiin kotimaahan?

Seurasitko Suomen tapahtumia? Jos seurasit, niin miten? Miten pidit yhteyttä Suomessa tai muualla asuneisiin ystäviisi. Vietitkö suomalaisia juhlapäiviä esim. joulua?

Millä tavalla vapaa-aikaa vietettiin? Urheilu- ja kulttuuriharrastukset?

Kuuluitko johonkin suomalaiseen/ulkomaalaiseen / venäläiseen opiskelijajärjestöön opiskeluaikasi? Kuinka järjestö toimi?

Vietitkö myös lomasi opiskelumaassa vai lähditkö lomilla kotimaahan, ulkomaille vai osallistuitko ns. Rakenusprikaateihin? Oliko liikkuminen maassa tai lomaviisumin saanti Suomeen helppoa? Missä matkustelit lomillasi, turistina?

TERVEYDENHUOLTO yms

Jos sairastuit, mitä teit? Käytitkö opiskelijoille tarkoitettua terveydenhuoltoa?

Jouduitko sairaalaan opiskeluaikasi? Millaisia kokemuksia siitä jäi?

Jouduitko todistamaan vakavia onnettomuuksia, tulipaloja, auto-lento-onnettomuuksia, luonnonkatastrofeja tms, tyyliin Tshernobylin ydinonnettomus 1986?

Tapahtuiko opiskeluarjessa, maassa tai lähiympäristössä jotakin järjestyttävää, mieleenjäävää opiskeluaikasi?

Entä miten olet kokenut maata järkyttäneet poliittiset ristiriidat? Osasitko "ennustaa" esim. Neuvostoliiton hajoamiskehitystä, glasnost ja perestroika-politiikkaa 1980-luvulla? Entä miten suhtauduit 1990-luvun alkukehitykseen ja vuoteen 1991, jolloin maa ja ns. Sosialistinen leiri hajosi?

PALUU KOTIMAAHAN

Saitko Suomessa vastaavuuden opinnoillesi? Pitikö suorittaa jatko-opintoja, auskultointia tms?

Löysitkö opintojesi päättymisen jälkeen koulutustasi vastaavaa työtä? Kohtasitko ongelmia, epäluuloa? Miten työnantajasi suhtautui Neuvostoliitossa, muualla suoritettuihin opintoihin?

Säilyivätkö Neuvostoliitossa solmitut ihmissuhteet myöhemmin? Tapaatko yhä entisiä opiskelutovereitasi?

Miten sopeutuminen Suomeen sujui vuosien poissaolon jälkeen? Onko opinnoistasi tai esim. kielitaidostasi ollut enemmän hyötyä / haittaa työelämässä, yksityiselämässä?

Mitä nyt ajattelet opiskeluajasta Neuvostoliitossa/Venäjällä/ulkomailla?

Milloin kävit viimeisen kerran Venäjällä, opiskelupaikkakunnallasi? Kuinka usein olet vierailut itänaapurissa työn merkeissä tai turistina opiskelun jälkeen?

Mitä muuta haluat sanoa Venäjältä tänään, suhteestasi maahan, kansaan, ihmisiin?

IV LIITE 2: 25.10.2022 jätetty hakemus